

1 Inleiding	11		
Deel 1 UITGANGSPUNTEN		Deel 2 HET GESPREK	
Hfst. 2 Over motiveren	21	Hfst. 12 De eerste zetten	135
Hfst. 3 Wanneer zetten we Verbindende Gespreks- techniek in?	31	Hfst. 13 Goed luisteren	151
Hfst. 4 Het doel van het gesprek, of: hoe bouw ik een huis?	53	Hfst. 14 Zoek het lijden en toon empathie	167
Hfst. 5 Voorwaarden voor Verbindende Gespreks- techniek	59	Hfst. 15 Samen doelen opstellen	175
Hfst. 6 Wat is nu een psychose?	67	Hfst. 16 Een helder perspectief	187
Hfst. 7 Het dopamineverhaal	89	Hfst. 17 Twee hypothesen	193
Hfst. 8 Ontbrekend ziekte- besef, anosognosie en compliance	97	Hfst. 18 Twee waarheden	199
Hfst. 9 De mens is een sociaal wezen	109	Hfst. 19 Praten over medicatie	207
Hfst. 10 Psychose en distantie	121	Hfst. 20 Dwangopname: als alle mogelijkheden zijn uitgeput	221
Hfst. 11 Voorbereiden en veiligheid	125	Hfst. 21 Praten over drugs bij psychosen	233
		Literatuur en websites	254
		Auteur	255
		Colofon	256

Voorwoord

Mensen, hij heeft het weer gedaan. Onze Jules. Net als je denkt dat alles uitgevonden is in deze tijd van breinfetisjisme (met dank aan collega Jan Derksen voor de term), komt hij met de nieuwst mogelijke vinding: hoe te praten met de psychotische patiënt.

In de algemene visie op hoe we moeten praten heeft Jules 'Motiveren' vervangen door 'Verbinden'. Helemaal voor! Verbindende Gesprekstechniek dus, of VG voor ingewijden. Verbinding zoeken motiveert, niet andersom. Iemand tegenover je hebben die niet-oordelend geïnteresseerd is, maakt iets wakker – wat zeg ik, het kan zelfs helend zijn. Andere oosterse tintjes zijn er ook, bijvoorbeeld: ga op zoek naar het lijden van de patiënt. En: toon empathie – als je het voelt. Heerlijk: ieder leerboek voor hulpverleners zou hiermee moeten beginnen.

Vanuit verbinding kunt u patiënten leren verleiden. Maar moet je als verleider de externe of de interne tangbeweging maken? Geen zorg, het wordt u allemaal uitgelegd. Met rode oortjes zat ik te lezen; de Grote Verleider die we denken te zijn in de dagelijkse

praktijk blijkt toch weer een ding of twee te leren te hebben. Als u een dergelijke zelftoetsing als krenkend ervaart, dan beter niet dit boek openslaan. De schrijver wint er namelijk geen doekjes om, gelijk wij van hem gewend zijn.

Wist u dat wij wel rechercheur zijn in de bovenkamer, maar niet Onze Lieve Heer? En wat hebben oud-minister Luns en oud-tv-detective Columbo eigenlijk met elkaar gemeen? Juist: dat ze beiden illustrerend zijn voor (of beter: letterlijk als illustraties dienen in) dit boek. Luns omdat-ie te horen krijgt dat je als Nederlander (lees: psychiater) weliswaar altijd gelijk kunt hebben maar toch zelden relevant kunt zijn. Columbo omdat-ie altijd lekker onbevangen door blijft vragen alsof hij er niets van begrijpt. Doet u dat ook op de psychiatrische plaats delict?

Mocht je in plaats van door te vragen en te luisteren toch ook iets willen uitleggen, pas dan de juiste mix van *biobabble* en *psychobabble* toe, zonder over de kennisgrenzen van het betamelijke heen te gaan. U krijgt het woord voor woord uitgelegd, nee, het wordt u zachtjes en op smakelijke wijze in

de mond gelegd. Inderdaad, zoals de schrijver stelt, mag dit boek, in tegenstelling tot de DSM, wel degelijk een kookboek genoemd worden – en wel een dat betrekking heeft op de alledaagse psychiatrische kost die ons allemaal aangaat.

Hoewel Jules, zoals u weet, verfrissend claimt geheel wetenschapsvrij te werken (0% wetenschap!), is er wel veel aandacht voor de prewetenschap. Zo is er een uitgebreide beschouwing over de kunst van het formuleren van hypothesen die voorafgaan aan het Woord. Een juiste hypothese kan immers leiden tot twee parallelle waarheden (ga snel naar hoofdstuk 18 als u het niet begrijpt). Ook is er veel over, hoe moet ik het zeggen, experimentele ervaringsdeskundigheid, die direct kan worden geïmplementeerd in de praktijk. Echte Jules-wetenschap, dus.

Allen, ga snel lezen, zou ik zeggen. Ga bij uzelf na wat een Engelse observator zich enige tijd geleden afvroeg: *Are we still talking to our patients?* (sorry, Jules, voor deze laatste Engelse en daarmee vervuilende bullshitfactor.)

Jim van Os